

není povahou svou neobmezeným vlastnictvím obce, které by obec opravňovalo nakládati pozemkem podle předpisů o právu vlastnickém ve smyslu §u 353. a násl. ob. z., nýbrž je statkem obecným, každému členu obce k užívání přístupným § 288. o. z. obč. a obci jakožto obci přísluší pouhé jeho spravování. Naproti tomu jest pozemek B, obci knihovně připsaný, v soukromém vlastnictví jejím dle cit. § 353. a násl. a může s ním obec libovolně nakládati.

Není tedy ovšem žádné pochybnosti o tom, že obec může se tohoto svého soukromého práva k pozemku vzdáti a jej obecnému užívání věnovati a takto jej z knihovni vložky dáti odepsati. To však lze provésti jen příslušným knihovním zápisem... a zápis takový může dle výslovného ustanovení §u 74. kn. z. proveden býti pouze podle listiny, jež návrh odvodňuje a má náležitosti ke vkladu vlastnictví potřebné.

Uvažme, kolik je zde nesprávností! Pozemek není svou povahou vlastnictvím neobmezeným. Není však vlastnictví obmezené také vlastnictvím? Přestane býti vlastníkem ten, na jehož nemovitosti má jiná osoba plné právo požívací nebo dokonce právo stavby dle zákona z roku 1912? Není přece vyloučeno, že obec zůstane vlastníci, i když její právo bude omezeno břemenem veřejné chuze a dopravy.

Jak mohl rekursní soud citovati § 288. o majetku, jehož užívání náleží členům obce, když přece každý člověk (nejen člen obce) má právo zákonitého užívání veřejného statku jak to praví § 287. (»Věci, jež se poskytují všem státním občanům k užívání, jako silnice, veletoky, řeky, přístavy, mořské břehy, nazývají se obecným neboli veřejným statkem«!) Ne-li jinými, tedy jistě ustanoveními stavebních zákonů bylo vlastnictví veřejného statku v oblasti obce přičteno obci, třeba jako vlastnictví dočasně (až do změny regulace) omezené, ale časem nabývající naprosté plnosti. Neomezené vlastnictví dle §u 354. pak vůbec neexistuje tam, kde lidé žijí pohromadě (§ 364.) a neomezenost není a nemůže býti kritériem vlastnictví.

Z tohoto theoretického pochybení vznikl neuvěřitelný požadavek, aby se obec vzdala vlastnictví k pozemku, jehož nabyta koupí, a aby jej věnovala obecnému užívání. Kdo tedy bude vlastníkem, vzdá-li se obec vlastnictví? Bude to res nullius? Co bude, změní-li se regulace? Nabude tu zase obec vlastnictví — okupací? Nebo čím? Jaký důvod má obsahovati listina vkladná? Darování? Prodej? Veřejné věnování? Derelikeci? Skutečně jsou případy, kde se lidé tak snížili, že zahráli komedii: udělali smlouvu, kterou obec jako vlastnice stavební parcely, bezplatně postupuje vlastnictví svoje obci — též obci! — jako vlastníci statku veřejného. A to všechno na místě prajednoduché věci, aby se přenesením do seznamu veřejného statku uvedla v patrnost skutková změna v povaze vlastnictví obecního.

Obec, o níž zde jednáno, rozhodla se jinak. Na opětne vyzvání prvě stolice, aby byl proveden knihovní pořádek, prohlásila, že se vlastnictví ke svým pozemkům nevzdá, a dokud se nezmění stanovisko soudů nebo stav zákonný, pořádek knihovni provésti nemůže.

Následkem toho ve všech podobných případech dostává se jí stereotypního vyřízení: »K zdejším vyzvání

sděluje obec, že jí není možno prováděti knihovní pořádek v příčině parcel, uvedených v ohlašovacím listě, a že je nucena ponechati parcely tyto zapsány v pozemkové knize, a to vzhledem k rozhodnutí rekursního soudu a právnímu názoru v tomto rozhodnutí uvedenému. Následkem tohoto prohlášení upouští se od provádění knihovního pořádku v příčině těchto parcel a případ povede se v evidenci.«

Sic transit gloria mundi.

Dr. Gustav Kreiml:

Poznámky k zákonu o dani z převodu statku a z pracovních výkonů.

Při provádění zákona ze dne 11. prosince 1919 č. 658 sb. zák. a nař. o všeobecné dani z převodu statků a z pracovních výkonů vzniknou pochybnosti, jak počínati sluší při zdanění výkonů praktických právníků, zejména notářů, jež nedocházejí již v zákoně samém konečného rozřešení.

I. Dle §§ 1., 3., 9. zdanitelný jsou výkony samostatně provozovaných svobodných povolání, tedy výkony nepopřene nehmotné, produkty práce duševní.

S výkony těmito spojeny bývají také požadavky náhradní: náhrady za náklady a platy, nabyvatele výkonu stihající a za něho vynaložené, jako: kolky, poštovné známky (při priměrním zcizení daní dle § 4., čís. 7. zák. vůbec nepodléhající), poplatky státní a soudní a j.

Jsouť vlastně právním jednáním zvláštním a samostatným, s nehmotným výkonem notáře (advokáta) toliko zevně, — zařazením do účtu podaného nabyvatelem výkonu (klientu) — souvisícím, jednáním dle právní povahy své úvěrním, neb notář (advokát) straně o výkon požádavší ony platy nezbytně uvěřuje, a strana je povinna jemu náklad ten mimo provedený výkon, nahraditi.

Nespadá tedy bez odporu tato část úplaty straně vyúčtované v pojem výkonu čistě nehmotného, který jedině je předmětem daně a zdanitelný.

Zdanění také těchto hotových výkonů odporuje dle našeho soudu duchu i účelu zákona, a přiči se zásadě daňové spravedlnosti.

II. Notáři, kteří státem jsou ustanoveni a veřejně pověřeni, aby — dle řádu notářského — o prohlášeních a jednáních právních a o skutečnostech spisovali veřejné listiny (§ 1. ř. not.) směji za své úřední výkony bráti poplatky jen dle ustanovení notářského tarifu; úmluvy o poplatky vyšší než jak jsou tarifem stanoveny jsou zapovězeny a neplatny. (§ 171., odst. 1. a 2. ř. not.)

Není tudíž notáři, když § 12. zák. podnikatelé nedovoluje daň z výkonu zvláště sčítovati, vůbec možno, aby odměnu za výkon o částku daně zvýšil, t. j. do ceny výkonu započítal, neboť zákonem zapovězeno mu bráti poplatky vyšší než tarifní, a notář, který požaduje vyšší poplatek než v tomto stanovený, stává se vinným přestupkem disciplinárním. (§ 182. ř. not.)

Také za výkony, které notář provádí z příkazu soudu jako soudní komisař nemůže bráti poplatky, než tarifem stanovené a jemu soudem přirčnuté. (§§ 27.—30. tarifu k not. řádu z 21. května 1855 č. 94 ř. z.)

Notář, nemaje možnosti daň z výkonu na nabyvatele přesunouti, nesl by tudíž, snad jediný z tisíců a tisíců podnikatelů, daň z výkonu sám, čili poplatek jeho tarifní byl by ještě o částku daňovou zkrácen a zmenšen.

Výsledek to odporující zajisté zásadě slušnosti a daňové spravedlnosti.

Jé tudíž zajisté mntný výklad neb změna zákona buď cestou nařízení neb novellisací zákona v ten rozum:

1. ku § 9. zákona: že při provedení výkonu notářem za nabyvatele výkonu vynaložené hotové výlehy, jako kolky, poplatky státní neb soudní, poštovné a j. nejsou částí úplaty za zdanitelný výkon a že možno je při přiznání a zdanění odečísti...

2. ku § 3. zákona: že výkony notáře, pokud jsou výkonem veřejnoprávné činnosti notáři státem (§ 1. ř. not.) jako pověřenému orgánu osvědčovacímu, neb jako soudnímu komisaři svěřené nepodléhají dani z pracovních výkonů, a že tudíž osvědčovací činnost notářova a jeho činnost soudně-komisařská, pod ustanovení § 3. zákona nespadá.

Ku bodu 2. poukazujeme vzhledem k tomu, že říšský zákon německý v hlavních svých zásadách vychází ze stejných hledisek jako zákon ze dne 11. prosince 1919 čís. 658 sb. z. a n. k tomu, že říšský finanční ministr německý ku žádosti spolku německých notářů vynesenu ze dne 2. ledna 1920, že výkony notářů v činnosti jejich osvědčovací státem na ně vznesené, dani z výkonů nepodléhají.

Dr. Čulík:

Důvodová zpráva k novému řádu notářskému, podaná ministerstvu spravedlnosti.

Nový řád notářský zachovává kontinuitu práva, avšak přizpůsobuje se moderním požadavkům, jakož i ustanovením cizích zákonodárství. V zásadě odpovídá nový řád notářský osnově řádu notářského, který byl vypracován za spolupůsobení starého rakouského spolku notářů a po dohodě s vládou předložen staré říšské radě v r. 1911 ve XXI. sezení pod čís. 1045.

Uspořádání notářského řádu nového jest však poněkud jiné.

Starý řád notářský nebyl uspořádán dosti systematicky, a v ohledu tom učiněna nyní změna, že veškerá ustanovení, týkající se organizace notářství pojata byla do hlavy I., kdežto hlava druhá jedná o interním úřadování notářů, hlava třetí o soudním komisařství a hlava čtvrtá o poplatcích.

V § 1. nového notářského řádu uvádí se přesná definice notářského úřadu. Ve příčině organizace notářství proveden do důsledku princip úplné autonomie notářstva. Následkem toho vyloučena veškerá ingerence státního zastupitelství jakožto zastaralá a úplně zbytečná a odstraněn též dozor a poručnictví, které bylo vyhrazeno ve starém řádu notářském sborovým soudům I. a II. stolice.

Poněvadž pokládáme stav notářský za jeden z nej-důležitějších (neboť notářům přimaleží vznešený úkol urovnávati právní poměry mezi soukromými osobami a tím zamezovati spory a disharmonii v právu soukromém), poněvadž dále stavu notářskému vyhrazeno bude na příště působení ve věcech pozůstalostních, takže mu svěřena bude hlavní agenda nesporného řízení jako soudcům, — pojata byla do nového řádu notářského zásada, že přísluší na příště jmenovati notáře prezidentu republiky.

Jest to s ohledem na význačné postavení notářovo třeba zejména ve státě, kde ministři vybírají se ze řad

politických stran a při změně vlivů těchto stran vydáno by bylo notářstvo při svém jmenování na milost a nemilost příslušníků té které politické strany právě vládnoucí. Zásada ta přijata jest také ve článku 4. nového řádu notářského ze dne 16./IV. 1913 čís. 89 v Itálii, zásada ta platí podobně v Portugalsku, ve Španělsku, Holandsku a Dánsku. Dále bylo snahou naší, abychom zvýšili požadavky pro jmenování notáře v tom smyslu, že požadujeme na příště jako podmínku pro jmenování notáře dosažení doktorátu a na místě dosavadní 4leté praxe, praksi 5letou, z níž 3 roky musí býti ztráveny u notáře, jeden rok u advokáta neb finanční prokuratury a jeden u soudu.

Abý jmenování notářovo bylo urychleno, vylučujeme působení presidia sborového soudu I. a II. stolice při něm jakožto úplně zbytečné, takže návrh jmenovací, komorou učiněný, předložen bude přímo ministerstvu spravedlnosti, jež navrhne prezidentu republiky dotýčnou osobu.

Také v příčině substituování notářů zavedena zásadní změna v tom ohledu, že rozeznáváme mezi náměstky a mezi správci notářskými, kterýmžto posledním úřadem vyznamenáváme zástupce notářova, když činnost notářova ustane buď zbavením úřadu neb složením úřadu, vzdáním se, přeložením neb smrtí. (§ 30.)

Důsledkem principu autonomie jest jen dále, že jmenované notáře a správce notářství běže do přísahy prezident komorní, jež také určuje den, kdy má notář nastoupiti. Jmenování náměstků a správců a schvalování pečeti vyhrazeno jest výboru komornímu. (§ 44.)

Dále odstraňuje se v novém řádu notářském kauce notářská, jako úplně zbytečná a neodpovídající více duchu času. Dosavadní kauce venkovských notářů 2000 korun jest při nynějších poměrech valutních illusorní a neposkytuje rozhodně žádné záruky.

Daší zásadní změna jest odstranění zbytečných malých komor notářských, i zavádějí se pouze tři komory: pro Čechy v Praze, pro Moravu v Brně a pro Slovensko v Bratislavě.

Na místě dosavadního technického názvu »komora notářská« zavádí se modernější a věci spíše odpovídající výraz »výbor komorní«.

V ohledu sociálním připouštějí se též zástupcové kandidátů do výboru komorního. (§ 45.)

Principu autonomie odpovídá též, že veškerá kárná moc odnímá se vrchnímu soudu a přiděluje se zvláštní radě kárné. Zřízení kárné upraveno jest podobně jako kárné řízení advokátní (6. oddíl, § 61. a násl.). Pokud se týká úřadování notářů, výtčeny jsou v novém řádu notářském důvody, jež vylučují notáře z činnosti úřední (§ 94. a násl.) mnohem přesněji, nežli tomu bylo až dosud. Vnější forma listiny upravena dle moderních požadavků (§ 107. a násl.).

V novém řádu stanoveno také výslovně, kdy vyžaduje se unitas actus a uvádějí se předpisy pro případ, kde sepisuje se zvláštní listina o návrhu a zvláštní o přijetí.

Zjištění osobní totožnosti upraveno mnohem liberálněji a tak, aby bylo co možno usnadněno. Podobně i způsobilost svědků spisu byla usnadněna, zejména i tím, že i personál kancelářský může býti svědkem úkonu. (§ 120.)

Druh vykonatelných spisů notářských rozšiřuje se na povinnost, aby vydána byla určitá věc, aby nějaké právo knihovni bylo zřízeno, přeneseno, omezeno, neb zrušeno, neb aby určitá peněžítá pohledávka byla zaručena. (§ 131.)